

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Кафедра перекладу

**ПРОГРАМА
ПРАКТИКИ НА ПК
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ
«Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська»**

Дніпро
2021

Робоча програма практики на ПК здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» кваліфікаційного рівня бакалавр. Дніпро: НТУ «Дніпровська політехніка», 2021. 15с.

Розробник: Щуров А.В. – старший викладач кафедри перекладу НТУ «ДП»

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності 035
«Філологія» (протокол №1 від 31.08.2021 р).

ЗМІСТ

Загальні положення	4
Мета та задачі практики	4
Тривалість навчальної практики	5
База практики	5
Підготовка до практики	5
Обов'язки студента	5
Керівництво практики	6
Обсяг, хід та зміст роботи	6
Методика роботи над текстом з використанням продуктів компанії RWS	7
Форма звітності	8
Оцінювання результатів практики	8
Список літератури	10
Додаток А. Основні правила техніки безпеки під час проходження практики	12
Додаток 2. Щоденник практики	14

Загальні положення

Практика є невід'ємною складовою процесу підготовки здобувачів вищої освіти у ДНТУ «Дніпровська політехніка». Вона є важливою та обов'язковою ланкою освітнього процесу і дає змогу забезпечити набуття здобувачам вищої освіти фахових компетентностей. Для забезпечення практики здобувачів вищої освіти університет встановлює форми і методи співробітництва з організаціями, підприємствами, установами тощо, що здатні створити умови для реалізації програми практики.

Практика на ПК є обов'язковою частиною процесу підготовки студентів освітньо-професійної програми «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 035 «Філологія». Практика забезпечує ознайомлення здобувачів вищої освіти зі специфікою майбутнього фаху та отримання первинних професійних умінь і навичок у галузі комп'ютерних технологій у процесі перекладу. Оскільки базовий курс «Переклад з основної іноземної (англійської) мови» розпочинається з наступного навчального року, змістовна якість перекладу не оцінюється.

Практика проводиться на першому курсі і передбачає закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти в процесі вивчення певного циклу теоретичних дисциплін, формування практичних навичок користування CAT tools. Практика здобувачів вищої освіти передбачає безперервність та послідовність її проведення для отримання необхідного обсягу практичних навичок і умінь. Практика складається з циклу теоретичних та практичних занять на базі університету.

Мета та задачі практики

Практика на ПК для студентів 1 курсу, які навчаються за спеціальністю 035 Філологія, має наступну мету: удосконалити вміння та навички студента працювати на персональних комп'ютерах з використанням спеціалізованого перекладацького програмного забезпечення, а саме програм CAT-tools (програми автоматизованого комп'ютерного перекладу), зокрема виробництва компанії RWS – Trados Studio, Multiterm і MultitermExtract.

Відповідно до мети постають задачі навчальної практики:

- ознайомитися з принципами роботи програм виробництва компанії RWS – Trados Studio, Multiterm і MultitermExtract;
- набути вмінь і навичок з рішення термінологічних задач, формування термінологічного частотника і далі – термінологічної бази під перекладацький проект;
- вдосконалити навички пошуку релевантної інформації в мережі Інтернет для управління термінами та формування термінологічних баз, також це стосується перевірки фактів під час здійснення перекладу;
- здійснення окресленого обсягу перекладу в програмі Trados Studio, вдосконалення набутих навичок для роботи з програмою;
- здійснення перевірки формального контролю якості перекладу за допомогою зовнішнього програмного забезпечення (Xbench або Verifica).

Після проходження практики студенти повинні вміти:

- формувати проєкти перекладів та виконувати переклади у програмах CAT-tools;
- виконувати пошукову роботу та відокремлювати потрібну інформацію для виконання поставленої задачі;
- виконувати формальний контроль якості перекладу.

Тривалість навчальної практики – 4 тижня.

База практики. Базою практики є кафедра перекладу НТУ «Дніпровська політехніка».

Підготовка до практики відбувається під час установчої конференції, яка містить такі етапи:

- своєчасно прибути на місце практики;
- пройти інструктаж з техніки безпеки та порядок проходження практики;
- отримати необхідні документи та методичні матеріали для проходження практики;
- отримати інформацію про обов'язки під час практики.

Обов'язки студента під час практики:

- отримати у керівника практики інструкції щодо програми проведення практики, правил техніки безпеки та оформлення всіх необхідних документів;

- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці та виробничої санітарії (Додаток А);
- не смітити в аудиторіях та комп'ютерних кабінетах університету;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою і рекомендаціями керівника практики;
- додержуватись правил безпеки життєдіяльності;
- не відвідувати без дозволу керівника практики місць, приміщень та об'єктів, знаходження в яких не пов'язано з практикою;
- у випадку виникнення надзвичайної ситуації негайно повідомити керівника практики і діяти відповідно до правил поведінки у надзвичайних ситуаціях;
- оформити звіт, підписати його у керівника практики.

У разі порушення студентом трудової дисципліни та розкладу практичних занять подальше проходження ним практики вирішується керівником.

Керівництво практики проводиться під прямим контролем керівників практики від університету.

Керівники практики:

- забезпечують проведення всіх організаційних заходів перед початком та впродовж практики;
- керують поточною роботою студентів під час практики;
- видають завдання для самостійних навчально-дослідних робіт;
- контролюють дотримання дисципліни студентів під час практики;
- перевіряють звіти студентів з практики та оцінюють роботу здобувачів.

Обсяг, хід та зміст роботи. Перший тиждень (організаційно-підготовчий етап) роботи присвячено установчій конференції, ознайомленню з програмним пакетом RWS Trados, зокрема функціями програм Studio та Multiterm. Основний етап включає тижні 2-4. Другий тиждень роботи присвячено укладанню термінологічного частотного словника та підготовці файлу термінологічної бази. Переклад - третій та четвертий тижні. На четвертому тижні також виконується формальна оцінка якості перекладу. Окремо винесено підсумки Практики на ПК. На останньому тижні кожен

студент обробляє зібрані матеріали, готує звіт з практики.

Загальний обсяг роботи обчислюється за стандартами, які прийняті в галузі письмового перекладу. 1 облікова сторінка складає 1800 друкованих знаків разом з пробілами, або 250 слів мовою оригіналу. Норма перекладу за 1 день роботи – 3 облікових аркуша, тобто 5400 друкованих знаків, або 750 слів мовою оригіналу. Таким чином, тижневий обсяг роботи за символами – 27000, за кількістю слів – 3750 слів. Відповідно загальний обсяг роботи за весь термін практики складає:

- за друкованими символами 54000;
- за словами оригіналу 7500,

тобто обсяг роботи є однаковим – **30 облікових аркушів**.

Якщо для перекладу запропоновано документ більшого об'єму, студент не мусить опрацьовувати цей документ цілком, а перекладати тільки вказаний обсяг.

Методика роботи над текстом з використанням продуктів компанії RWS

1. Створити термінологічний частотник під текст для перекладу з використанням програми SDL MultitermExtract.
2. Створити файл термінологічної бази в програмі SDL Multiterm та імпортувати туди дані з термінологічного частотника.
3. В програмі SDL Trados Studio створити проект для перекладу.
4. Виконати необхідний обсяг робіт з перекладу, звертаючи окрему увагу на можливу викривлену інформацію в оригінальному тексті. В такому разі необхідно виправити логічні та фактичні помилки та написати достовірну інформацію в перекладі.
5. Після завершення перекладу створити в одній з програм перевірки формального контролю якості перекладу (Xbench або Verifika) звіт з формальних помилок та зберегти звіт в форматі xls. Після цього виправте формальні помилки, пам'ятаючи що серед таких можуть бути фальшиві.

Форма звітності

Звітність з навчальної практики складається з двох видів – письмового та електронного. Якщо одна з форм звітності відсутня, то така комп'ютерна практика зарахована не буде.

Письмова звітність складається з:

- титульний аркуш (Додаток 1);
- щоденник практики (Додаток 2);
- роздруківка тексту мовою оригіналу відповідно до відпрацьованого обсягу;
- роздруківка перекладу.

Електронна звітність є компакт-диском або флеш-носієм, який додається до папки з письмовим звітом. Компакт-диск містить таку інформацію:

- окрема папка з термінологічним частотником;
- файл термінологічної бази;
- файл пам'яті перекладів;
- файл в форматі xiff;
- файл звіту з контролю формальної якості перекладу без виправлених помилок.

Оцінювання результатів практики студентів проводиться за 100-бальною шкалою. Оцінка за практику вноситься до заліково-екзаменаційної відомості і залікової книжки здобувача вищої освіти за підписом керівника практики від кафедри.

Робота і звітні матеріали практики оцінюється на **відмінно** (90-100), якщо студент виявив достатній обсяг знань і вмінь, зібрав необхідні матеріали, в яких висвітлено технологічний процес і параметри виробництва певного виду продукції (виконання перекладу тексту) за допомогою сучасних методів; завдання виконано ретельно й самостійно, продемонстровано точність і чіткість мови, а також мовних помилок різного роду.

Робота і звітні матеріали практик заслуговують оцінку **добре** (82–89),

якщо студент залучив до виконання завдання традиційні технології; продемонстрував якість оформлення роботи, самостійність її виконання, точність і чіткість мови, при цьому в тексті роботи були зафіксовані орфографічні та пунктуаційні помилки державною мовою.

Робота і звітні матеріали практик заслуговують оцінку **добре** (74–81), якщо студент показав достатній обсяг знань і вмінь у самостійному виконанні завдання практики відповідно до програми, запропоновані заходи для 10 вирішення проблем перекладу, але при цьому в тексті роботи було зафіксовано орфографічні, пунктуаційні, стилістичні помилки державною мовою.

Робота і звітні матеріали практик оцінюються на **задовільно** (64–73), коли в поданому студентом матеріалі перекладу виявлено змістові й лексичні помилки, зміст звіту викладено не завжди чітко й логічно, але студент виконав необхідні завдання та виявив знання й уміння в межах програми практики.

Робота і звітні матеріали практики оцінюються на **задовільно** (60–63) тоді, коли в поданому студентом матеріалі щоденника виявлено суттєві змістові й лексичні помилки, орфографічні, пунктуаційні, стилістичні та логічні помилки у тексті перекладу, а в тексті звіту зафіксовано помилки різного роду, але студент під час проходження практики виявив знання й уміння в межах навчальної програми без достатнього їхнього логіко-аналітичного осмислення.

Робота і звітні матеріали практик заслуговують оцінку **незадовільно** (35–59) з можливістю її повторного виконання, якщо поданий студентом матеріал щоденника практики не відповідає темі завдання, у ньому допущено принципові змістові й лексичні помилки, розрахунки не здійснено, тобто студент не виявив певних знань і вмінь у межах програми практики.

Оцінку **незадовільно** (1–34) студент отримує, коли відзив про проходження практики негативний. На запитання студент не дає правильні відповіді. Програма практики виконана не в повному обсязі.

Оцінка з практики відноситься до результатів наступної сесії і

враховується в призначенні стипендії.

Студент, який не виконав програму практики без поважних причин або отримав незадовільну оцінку під час захисту звіту про практику, відраховується з університету.

Підсумки організації і проходження всіх видів практики здобувачами вищої освіти, пропозиції щодо їх подальшого вдосконалення щорічно обговорюються на засіданнях кафедр, а загальні підсумки практики підбиваються на засіданнях вчених рад факультетів (інститутів).

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Залужний Р. Г. Комп'ютерні навички перекладача. *Львівський національний університет*. 2020. URL: <https://lingua.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/Konkursna-robota-APEL-SYNOVYY-BORYS.pdf>.
2. Залужний Р. Г. Комп'ютерні навички перекладача. *Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том VIII: діалог у розвитку науки та освіти*. Конін – Ужгород – Київ – Херсон, 2020. С. 240–242.
3. Івашкевич Л. С., Залужний Р. Г. Перекладацький процес і інструменти його забезпечення. *Науковий журнал «Молодий вчений»*, 2020. № 4. С. 651–657.
4. About Translation Memory Matches. SDL Help. URL: http://producthelp.sdl.com/sdl%20trados%20studio/client_en/Edit_View/TMs/EVWorkingwithTMsAbout_Translation_Memory_Matches.htm (дата звернення: 15.03.2020).
5. ApSIC Xbench Documentation. URL: <https://docs.xbench.net/user-guide/overview/https://docs.xbench.net/user-guide/overview/> (дата звернення: 24.04.2020).
6. Average typing speed infographic. 2019. URL: <https://www.ratatype.com/learn/average-typing-speed/> (дата звернення: 17.03.2020).

Додаток А. Основні правила техніки безпеки під час проходження практики

Дуже важливими є питання про дисципліну і дотримання техніки безпеки, як під час роботи на маршруті, так і на базі практики. Відповідальність за це несуть, як викладачі, так і самі студенти. При всіх порушеннях правил поведінки і вимог техніки безпеки, студенти знімаються з роботи і відстороняються від практики.

Усякої небезпеки можна уникнути, якщо вона вчасно помічена. Як правило, нещасні випадки відбуваються із-за неправильної поведінки учасників практики. Обережність і обачність гарантують безаварійну і успішну практику. Взаємна виручка є заставою запобігання нещасним випадкам. Важливо навчитися передбачати небезпеку й вживати необхідні заходи обережності.

Під час проходження навчально-ознайомчої практики студенти повинні дотримуватись основних правил:

1. Категорично заборонено без дозволу керівника практики відлучатись з місця проходження практики.
2. Категорично заборонено палити в житлових приміщеннях, запалювати свічки та розводити вогнище в непристосованих для цього місцях.
3. Необхідно бути обережним при користуванні питною водою, обов'язково її кип'ятити, не пити з джерел і річок, де якість води не відома.
4. Необхідно підтримувати чистоту й порядок на території та в житлових приміщеннях.
5. Сміття викидати тільки в спеціальні накопичувачі.
6. Під час піших маршрутів особливу увагу слід приділяти заходам запобігання сонячних опіків тощо.
7. У випадку несправного обладнання або кабелів живлення необхідно припинити роботу і повідомити про це керівника практики та лаборанта комп'ютерної аудиторії.
8. Категорично забороняється робота при пошкоджених електромережах, кабелях живлення приладів та апаратурі, що іскрить. Про такі випадки необхідно повідомити керівника практики та лаборанта комп'ютерної

аудиторії.

9. У випадку потрапляння на підозрілий сайт категорично забороняється будь-яке створення облікових записів та надання власних особистих даних невідомим особам.

Додаток 1. Зразок титульної сторінки

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
Інститут електроенергетики
Кафедра перекладу**

**ЗВІТ
з навчальної комп'ютерної практики**

Студента групи _____

(прізвище, ім'я, по-батькові)

Керівник практики:

(науковий ступінь, посада)

(прізвище та ініціали)

Дніпро

20__

Додаток 2. Щоденник практики

Дата	Труднощі	Метод вирішення	Посилання онлайн (за необхідністю)

Труднощі за видами:

- термінологічні
- контексти
- неповна інформація в оригіналі
- граматичні
- логічні помилки оригіналу
- фактичні помилки оригіналу
- неоднорідність оригіналу